

De asymmetrie van mobiliteit

Hoe het paspoort de mate van mobiliteit bepaalt

Aimée van Zutphen

Bachelor thesis Geografie, Planologie en Milieu
Faculteit der Managementwetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen

Aimée van Zutphen
a.vanzutphen@student.ru.nl
s4580575

Begeleider: prof. dr. H.J. van Houtum
Bachelorthesis Geografie, Planologie en Milieu
Faculteit der Managementwetenschappen, Radboud Universiteit Nijmegen
Juni 2021
Aantal woorden: 10.529

Voorwoord

Voor u ligt mijn bachelor scriptie, de laatste stap voor het afronden van de bachelor Geografie, Planologie en Milieu. De keuze voor een onderwerp was vrij lastig omdat ik een brede interesse heb in het vakgebied. Uiteindelijk is mijn keuze op dit onderwerp gevallen omdat ik het stiekem erg jammer vind dat er geen master GPM bestaat, waarbij ik dieper kan ingaan op alle vakgebieden. Volgend jaar ga ik een master planologie doen, dus het leek me perfect om de bachelor af te sluiten door een scriptie te schrijven in de meest interessante tak binnen de geografie.

Binnen het onderwerp ‘de visa wereldkaart’ was mijn doel om zo veel mogelijk kennis op te doen, vandaar dat ik heb gekozen om een vergelijking te maken tussen verschillende soorten visumbeleid. Het proces was niet gemakkelijk omdat ik geen liefhebber ben van het doen van onderzoek, maar naarmate ik meer bruikbare informatie vond werd het steeds leuker. Hoewel thuis studeren een negatieve invloed had op mijn motivatie, hebben mijn familie, vrienden en collega’s me er doorheen gesleept.

Als laatste wil ik prof. Dr. Henk van Houtum bedanken voor zijn enthousiasme en de begeleiding bij het schrijven van deze scriptie, zijn feedback en de bijbehorende zoommeetings hebben erg geholpen.

Veel plezier met het lezen van dit onderzoek!

Samenvatting

Vrijheid is een mensenrecht maar toch bestaan er grote verschillen tussen de mate van mobiliteit tussen inwoners van verschillende landen. Deze ongelijkheid wordt veroorzaakt door het internationale systeem van visums. Mensen uit rijke, westerse landen hebben een grotere mate van mobiliteit dan mensen uit armere, niet-welvarende landen. De factoren die aan de basis liggen van het maken van het verschillende visumbeleid, en daarmee ook aan de basis liggen van de mobiliteitsongelijkheid, zijn nog weinig onderzocht.

In dit onderzoek vergelijk ik het visumbeleid van zes verschillende landen om een duidelijker beeld te scheppen van de asymmetrie betreffende mobiliteit veroorzaakt door visumbeleid. Hoe zit het beleid van de verschillende landen in elkaar? Welke factoren dragen bij aan de mobiliteitsongelijkheid? Wat kan er worden gedaan om deze ongelijkheid te verkleinen? De hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt: *In hoeverre bestaat er een asymmetrie in de verdeling van mobiliteit tussen mensen met verschillende nationaliteiten, en wat kan er door de Europese Unie worden gedaan om deze mobiliteitsongelijkheid te verkleinen.* Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van bestaande literatuur en cijfers uit de Passport Index van Arton Capital.

Op de hoofdvraag kan worden geantwoord dat er sprake is van een grote ongelijkheid betreffende de mobiliteit van mensen. Een volledige verklaring voor de mobiliteitsongelijkheid kan echter niet precies worden geformuleerd. Het is een ingewikkelde ontwikkeling waarbij er in ieder land verschillende factoren zijn voor het ontstaan van het beleid. Zo heeft het visumbeleid van Canada vorm gekregen door economische overwegingen en de publieke opinie en is het visumbeleid van Japan vormgegeven door vergrijzing en bevolkingskrimp. Het visumbeleid is in ieder onderzocht land anders en er kan dus niet gemakkelijk een gemeenschappelijke oorzaak worden gevonden voor de mobiliteitsongelijkheid. Maar als al het beleid goed wordt onderzocht lijkt het er wel op dat de verschillende soorten beleid een gemeenschappelijke factor hebben, namelijk het bevorderen van de belangen van het eigen land.

Bij het vergelijken van de verschillende paspoorten viel het op dat de rijke landen een hoge mate van mobiliteit hebben, terwijl mensen uit Syrië en Afghanistan een lage mate van mobiliteit kennen. In het geval van de wederkerigheid van het paspoort valt het op dat de rijke, westerse landen een hoge score hebben, wat betekent dat ze veel landen in kunnen reizen zonder visum, maar dat er niet door veel landen naar die landen kan worden gereisd

zonder visum. De landen Afghanistan en Syrië hebben een score dicht bij de nul, wat betekent dat er een hogere mate van wederkerigheid is in die landen.

De Europese Unie draagt met haar moeilijk te doorbreken buitengrenzen bij aan de mobiliteitsongelijkheid in de wereld. Om de mobiliteitsongelijkheid te verkleinen kan de EU een aantal dingen doen. Zo kan de Europese Unie mensen die de Schengenzone willen betreden allemaal een aanvraag kunnen laten doen voor een visum die hen toelaat tot de gehele Schengenzone in plaats van het doen van aanvragen voor afzonderlijke landen binnen de zone. Verder zouden ze ervoor kunnen zorgen dat de wederkerigheid, die ze zelf eisen, twee kanten op laten werken in plaats van één kant op. Als laatste zou de EU kunnen stoppen met het beoordelen van visum aanvragen op basis van nationaliteit.

Inhoudsopgave

Voorwoord	iii
Samenvatting	iv
1 Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en probleemschets.....	1
1.2 Het onderzoek.....	3
1.2.1 Doelstelling	3
1.2.2 Vraagstelling	3
1.2.3 Methoden.....	4
1.2.4 Relevantie.....	6
2 Theoretisch Kader	8
2.1 Het visumdocument.....	8
2.2 Passport Index	9
3 Het beleid in verschillende landen	11
3.1 Canada.....	11
3.2 Japan.....	13
3.3 Verenigde Arabische Emiraten.....	14
3.4 Syrië	15
3.5 Afghanistan	15
3.6 De Schengenzone	16
3.7 De uiteenzetting van de verschillende soorten visumbeleid.....	17
4 Resultaten	18
4.1 Vergelijking.....	18
4.2 Wederkerigheid	20
4.3 Oorzaken van de asymmetrie	22
4.3.1 De algemene verklaring.....	22
4.3.2 De asymmetrie in de mate van mobiliteit.....	23
4.3.3 Het verkleinen van de asymmetrie	23
5 Conclusie en aanbevelingen	26
5.1 Conclusie.....	26
5.2 Aanbevelingen.....	28
6 Reflectie.....	30
7 Bibliografie.....	31

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en probleemschets

“Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen”. (College voor de Rechten van de Mens, z.d.)

Zoals we hierboven zien beschreven is vrijheid een mensenrecht. Het is niet voor niets beschreven in het eerste artikel van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Als Nederlanders weten we allemaal hoe het is om zorgeloos naar verschillende hoeken van de wereld op vakantie te kunnen. Met het Nederlands paspoort kan men namelijk naar 185 landen reizen zonder dat er van tevoren een visum moet worden aangevraagd (Henley & Partners, 2020). Echter, dit is niet voor iedereen het geval. Zo kunnen mensen met een Afghaans paspoort maar naar 26 landen reizen zonder dat er van tevoren een visum moet worden aangevraagd (Henley & Partners, 2020). Voor Afghaanse burgers is het paspoort een belemmering voor de reisvrijheid en is het dus niet zo makkelijk om op vakantie of op reis te gaan.

Deze mobiliteitsverdeling is ongelijk en gaat in tegen de rechten van de mens. Je bewegingsvrijheid wordt momenteel bepaald door weinig anders dan de nationaliteit waarmee je bent geboren. De afgelopen decennia is de mogelijkheid tot visumvrij gemiddeld toegenomen, maar dit gemiddelde zegt weinig over de mondiale verdeling van het visumvrije reizen. Het is namelijk zo dat deze mondiale verdeling in toenemende mate ongelijker is geworden (Mau, Gülzau, Laube, & Zaun, 2015). Waar mensen uit rijke, westerse landen een toename in de mobiliteit hebben meegemaakt hebben mensen uit armere, niet-welvarende landen geen toename ervaren en zijn de mogelijkheden tot mobiliteit soms zelfs afgenomen.

Als we focussen op de Europese Unie zien we dat de interne grenzen binnen de Schengenzone zijn verdwenen en daarmee de mobiliteit van haar inwoners is toegenomen. Echter, de toegang van niet EU-burgers tot de Europese Unie is door de gemeenschappelijke buitengrenzen van de Schengenzone moeilijker geworden (Amnesty International, 2014). Mensen uit bepaalde landen kunnen geen enkel land in de Schengen zone betreden zonder geldig visum, dit beperkt hun reisvrijheid met 26 landen (Rijksoverheid, z.d.). De Schengen zone heeft twee lijsten die betrekking hebben tot het aanvragen van een visum; een positieve- en een negatieve lijst. Wat opvalt is dat veel ‘arme’ landen op de negatieve lijst staan en

landen binnen de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) veelal op de positieve lijst staan. Het lijkt er op dat er een voorkeur bestaat voor mensen uit rijke, christelijke, witte landen (Den Heijer, 2018) en een afkeur van armere en islamitische landen (Van Houtum, Human Blacklisting: The Global Apartheid of the EU's External Border Regime, 2010). Mensen worden beoordeeld op hun nationaliteit en daarmee wordt hun reisvrijheid bepaald (Van Houtum & Van Uden, 2021).

De eerder genoemde verminderde mogelijkheid tot het verkrijgen van toegang tot de Schengenzone is niet in lijn met artikel 1 van de Rechten van de Mens. Om een visumbeleid te realiseren dat meer in lijn is met de Rechten van Mens zal het huidige visumbeleid van de Schengenzone moeten worden herzien. Visabeleid van andere landen kunnen hier wellicht bij helpen. Door een vergelijkende analyse van de verschillende soorten visabeleid kan er worden onderzocht wat het effect van visabeleid op de mate van mobiliteitsongelijkheid is. Met deze informatie zal er worden gekeken of de Schengenzone eventueel beleidspunten van andere landen kan overnemen en daarmee kan bijdragen aan de verkleining van de mondiale mobiliteitsongelijkheid.

1.2. Het onderzoek

1.2.1. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in verschillende soorten visa beleid en de mate waarin dit beleid invloed heeft op de mate van ongelijkheid in de mondiale mobiliteitsverdeling. Uiteindelijk is het ook de bedoeling om te kunnen beschrijven welke punten van beleid de Schengenzone kan adopteren om tot een mobiliteitsongelijkheid verkleinend visumbeleid te komen.

Voor dit onderzoek is het niet haalbaar om alle verschillende soorten visumbeleid te onderzoeken. Er is gekozen om te focussen op het visumbeleid van de Schengenzone in vergelijking met de landen Canada, Japan, de Verenigde Arabische Emiraten, Syrië en Afghanistan. De keuze is op deze landen gevallen omdat ze erg verschillend zijn qua cultuur en geografische locatie. Canada, Japan en de Verenigde Arabische Emiraten hebben sterke paspoorten. Vanwege de grote verschillen in cultuur verwacht ik dat het visumbeleid ook verschillend en vormgegeven. Syrië en Afghanistan zijn landen met een zwak paspoort wat interessant is in vergelijking met de sterke paspoorten. De Schengenzone is een uitzonderlijk geval omdat het een groep landen betreft, wat ook invloed zal hebben op het ontstaan en het vormgeven van dit beleid.

Het beleid van deze landen zal worden vergeleken en de verschillen zullen uiteengezet worden. Vervolgens zal er worden gekeken hoe al dit beleid met het visumbeleid van de Schengenzone kan worden samengevoegd tot een beleid dat de mobiliteitsongelijkheid verkleint.

1.2.2. Vraagstelling

De hoofdvraag die centraal zal staan in dit onderzoek is als volgt:

In hoeverre bestaat er een asymmetrie in de verdeling van mobiliteit tussen mensen met verschillende nationaliteiten, en wat kan er door de Europese Unie worden gedaan om deze mobiliteitsongelijkheid te verkleinen?

Om tot een antwoord op de hoofdvraag te komen zijn de volgende subvragen opgesteld:

- 1) Hoe is visa beleid ontstaan?
- 2) Hoe ziet het visa beleid van verschillende landen er uit?
 - Hoe werkt het visumbeleid van Canada?

- Hoe werkt het visumbeleid van Japan?
 - Hoe werkt het visumbeleid van de Verenigde Arabische Emiraten?
 - Hoe werkt het visumbeleid van Syrië?
 - Hoe werkt het visumbeleid van Afghanistan?
- 3) Hoe zit het visumbeleid van de Schengenzone in elkaar?
 - 4) Welke punten uit verschillende soorten visa beleid dragen bij aan de mate van (on)gelijkheid als het gaat om mobiliteit?
 - 5) Wat kan de Europese Unie/Schengenzone doen om de mondiale mobiliteitsongelijkheid te verkleinen?

1.2.3. Methodes

Volgens Verschuren en Doorewaard (2007) is onderzoeksstrategie: *“een geheel van met elkaar samenhangende beslissingen (kernbeslissingen) over de wijze waarop u het onderzoek gaat uitvoeren. Bij deze uitvoering wordt vooral bedoeld op het vergaren van relevant materiaal en de verwerking van dit materiaal tot valide antwoorden op de vragen uit de vraagstelling.”*

Verschuren en Doorewaard (2007) onderscheiden vijf onderzoeksstrategieën in hun werk: een survey, een casestudy, een experiment, grounded theory en bureauonderzoek. Naast de vijf onderzoeksstrategieën onderscheiden Verschuren en Doorewaard (2007) ook de soorten data die kunnen worden gebruikt voor onderzoek. De drie categorieën van data zijn: literatuur, empirische data en statistiek. Hierin bestaat literatuur uit bijna alle geschreven teksten, maar de nadruk ligt op boeken en wetenschappelijke onderzoeken.

Om tot een antwoord te komen op de bovenstaande vragen zal er kwalitatief onderzoek plaatsvinden. Gezien de beperkte tijd waarin het moet worden geschreven zal er gebruik worden gemaakt van bureauonderzoek. In een bureauonderzoek wordt er een uitgebreide literatuurstudie gedaan en worden de empirische gegevens uit andere onderzoeken over dit onderwerp gebruikt.

In dit onderzoek zal het visumbeleid van verschillende landen uiteengezet worden. Hierin zal er worden gezocht naar de verschillen en overeenkomsten tussen het beleid van de betreffende landen. Er zal worden onderzocht waarom het beleid eruit ziet zoals het er uit ziet. Voor het beantwoorden van de vragen zal er gebruik worden gemaakt van bestaande theorieën en onderzoeken.

In dit onderzoek zal ik vijf stappen langs gaan:

1. Het ontwikkelen van een theoretisch kader
2. Het beleid van de verschillende landen uiteenzetten
3. Het beleid van de verschillende landen vergelijken
4. Het formuleren van een conclusie

Allereerst zal ik een theoretisch kader ontwikkelen. Hierin zal ik het ontstaan en het gebruik van het visumdocument uiteengezet worden. Daarna zal ik dieper ingaan op paspoort indexen en de mobiliteitsongelijkheid die inzichtelijk wordt door deze indexen.

Na het theoretisch kader zal ik doorgaan met het uiteenzetten van het visumbeleid van de zes landen. Hierin zal het ontstaan van het visum worden beschreven en zal ik dieper ingaan op de vraag waarom het beleid zich op een bepaalde manier heeft ontwikkeld en op wat voor manier dat tot uiting komt.

Na de uiteenzetting van het visumbeleid zal ik met behulp van de cijfers van de Passport Index van Arton Capital een vergelijking maken tussen de landen. Hierin zal de mate van mobiliteit en de gastvrijheid cijfermatig worden weergegeven. Door deze vergelijking zal er een goed beeld ontstaan van de onderlinge verschillen betreffende de mobiliteit van mensen met bepaalde paspoorten. De cijfers worden in een tabel weergegeven om het duidelijker te maken.

Na de vergelijking van de mate van mobiliteit zal er dieper worden ingegaan op de wederkerigheid van de verschillende visums. Het niveau van wederkerigheid van de landen (cijfermatig weergegeven) zal een duidelijker beeld geven van de ongelijkheid in mobiliteit en visum verhoudingen van de zes landen.

Na de vergelijking zal er een verklaring worden gezocht voor de mobiliteitsongelijkheid. Hierna zal er dieper worden ingegaan op de Europese Unie en de manieren waarop het beleid van de Schengenzone bijdraagt aan de mobiliteitsongelijkheid. Ook zal er worden bekeken of de Europese Unie iets kan doen om de mobiliteitsongelijkheid te doen afnemen.

Als laatste zullen er conclusies worden getrokken en zal ik mijn hoofdvraag beantwoorden. Na deze conclusie volgen aanbevelingen en een reflectie.

1.2.4. Relevantie

Wetenschappelijke relevantie

Volgens Perkmann en Sum (2002) is het onderzoek naar grenzen toegenomen vanwege het ontstaan van nieuwe landen en de verandering in grenscontroles in de laatste decennia. Hirst en Thompson (1999) hebben als een van de eersten een onderzoek gedaan naar de invloed van visums op ongelijke toegang tot andere landen. Een van hun conclusies was dat er nog veel meer onderzoek moet worden gedaan naar het effect van visums op de oneerlijke verdeling van de mate van mobiliteit van mensen.

De wetenschappelijke discussie over visa heeft in de laatste jaren een impuls gekregen. In 2004 onderzocht Salter de *bordering powers* van paspoorten, wat hij zelf het *international passport regime* noemt (Salter, 2004). In 2006 ging hij verder door de kracht van *The Global Visa Regime* te onderzoeken (Salter, 2006). Dicken (2004) gaf aan dat het belangrijk is om te onderzoeken in hoeverre globalisering invloed heeft op de mate van mobiliteit van mensen. Hij stelt dat met de toename van het aantal reizen en de toenemende vraag om toegang te krijgen tot andere landen de mobiliteitsongelijkheid zal blijven toenemen. In 2010 breidde Van Houtum de discussie uit door de capaciteit van visa om mensen te begrenzen te onderkennen (Van Houtum, 2010). In deze onderzoeken komt naar voren dat er een mobiliteitsongelijkheid bestaat en dat het door o.a. het visum komt, maar er is nog niet veel onderzoek gedaan naar het visumbeleid en de factoren die daaraan ter grondslag liggen.

Het visumbeleid is een van de belangrijkste instrumenten betreffende grensbeleid. Toch zijn de factoren die aan de basis liggen van het maken van het verschillende visumbeleid nog weinig onderzocht. In dit onderzoek zal ik een vergelijking maken van het visumbeleid van zes verschillende landen. De vergelijkingen die momenteel bestaan focussen vaak op maximaal 2 a 3 landen. Door het vergelijken van zes verschillende landen probeer ik een globaler beeld te schetsen van de mobiliteitsongelijkheid in de wereld.

Maatschappelijke relevantie

De afgelopen jaren is het thema ‘migratie’ erg populair in het politieke en maatschappelijke debat. Landen proberen de hoeveelheid migranten uit ongewenste landen en gebieden te verkleinen. Om dit te kunnen doen wordt visumbeleid aangescherpt en nemen ze meer maatregelen om de buitengrenzen te controleren. Door deze strengere maatregelen neemt de hoeveelheid “irreguliere (illegale)” migranten toe omdat mensen dan in veel gevallen alleen

maar de mogelijkheid hebben om landen binnen te komen zonder de juiste papieren. Om de juiste papieren te krijgen moet men aan de juiste voorwaarden voldoen, waarvan een bepaalde afkomst een van de belangrijkste voorwaarden is.

Migratie is niet nieuw voor de mensheid, maar wordt al gedaan sinds de mens bestaat (Castañeda, 2017). Belangrijke redenen hiervoor zijn het zoeken naar veiligheid, werk en nieuwe indrukken.

Het is interessant om te onderzoeken wat voor het verschil in verschillend visumbeleid zorgt en hoe het de bijdraagt aan de mate van ongelijkheid in de mobiliteit van mensen. Het lijkt op het eerste gezicht vooral te maken te hebben met economische redenen. Het economische systeem zit namelijk zo in elkaar dat het rijke westen zo welvarend kan blijven zolang het arme 'globale zuiden' arm blijft (Masango, 2014). Het is dus interessant of dit echt zo is of dat er andere factoren ten grondslag liggen van de mobiliteitsongelijkheid.

Het doel van dit onderzoek is dus om bij te dragen aan het debat over visumbeleid en de mate van ongelijkheid die het veroorzaakt. Dit ga ik doen door een vergelijking te maken tussen het visumbeleid van zes verschillende landen en te onderzoeken of er een algemene verklaring kan worden gevonden voor de mobiliteitsongelijkheid.

2. Theoretisch Kader

Om te kunnen onderzoeken hoe de verschillende soorten visumbeleid zijn ontstaan en hoe het zich heeft ontwikkeld is het belangrijk om het visumdocument te begrijpen. Het visumbeleid komt namelijk tot uiting in het visumdocument.

2.1. Het visumdocument

De meeste migratie experts zien de Eerste Wereldoorlog als het einde van de bewegingsvrijheid van mensen en het begin van het paspoort systeem (Lucassen, 2001). Voor de Eerste Wereldoorlog reisden mensen in Europa en de Verenigde Staten namelijk veelal zonder reisdocumenten. De Eerste Wereldoorlog en de nasleep van de oorlog zorgde voor een nieuw perspectief op buitenlanders en het beperken van hun bewegingsvrijheid (Torpey, 2000). Na de oorlog werden paspoortcontroles ingevoerd met als doel het vastleggen en controleren van inreizende en uitreizende individuen.

Derhalve is het paspoort, zoals we het nu kennen, een relatief nieuw document. Het visumdocument is ook relatief nieuw, aangezien het een aanvulling op het paspoort is. De oorsprong van het visumdocument is moeilijker te achterhalen. Volgens de Van Dale (2020) is een visum; *"stempel in een paspoort dat als vergunning geldt voor het reizen in een vreemd land."* Maar in eerste instantie waren een paspoort en een visum gelijk aan elkaar. Als je een paspoort had in de beginjaren, dan kon je naar ieder land reizen. Om beter te kunnen controleren en vastleggen wie een land in komt werden visumbeperkingen ingevoerd. Of zoals Neumayer (2006) zegt: "Nation-states employ visa restrictions to manage the complex trade-off between facilitating the entrance to their territory by passport holders from certain countries for economic and political reasons and deterring individuals from other countries for reasons of perceived security and immigration-control".

Naast het vastleggen en controleren wie het land in- en uitreizen zijn er andere redenen dat landen visumbeperkingen hebben. Naast het reguleren van de mobiliteit van mensen heeft het ook potentie om de economie van landen te beïnvloeden (Nuemayer, 2010).

Strengere visa regelgeving kan slecht zijn voor een economie omdat het reisbewegingen beperkt. Het kan er toe leiden dat zakenlui uit het buitenland gaan handelen in andere landen als het moeilijk is om het land in te reizen. Of zoals Neumayer (2010) zegt: *"visa restrictions on average reduce the bilateral flow of travelers by between 52 and 63 percent"*.

Volgens Neumayer (2010) zijn visa beperkingen: *“an important hurdle to and deterrent against unwelcome visitors that is binging before visitors even arrive at one’s borders”*. Daarmee zijn er twee soorten grenzen; de harde grenzen die worden bewaakt door grenscontroles en grenzen op papier, visa (Van Houtum & Bueno Lacy, 2020).

Wang (2004) ziet visa als een praktijk waardoor staten de toegang van (ongewenste) bezoekers kunnen reguleren. Wat men in de praktijk ziet is dat mensen met bepaalde nationaliteiten visumvrij naar veel landen kunnen reizen, maar mensen uit andere landen wel een visum nodig hebben. Dit verschilt erg van land tot land. Ook Mau et al (2015) hebben onderzoek gedaan naar visumbeleid en visumvrij reizen. Zij spreken van een ‘Global mobility divide’. Het visumvrije reizen is in de laatste 40 jaar sterk toegenomen, maar de verschillen tussen landen zijn groot en nemen toe. Mensen uit het globale noorden kennen daarmee een veel grotere mate van mobiliteit dan mensen uit het globale zuiden. Mensen worden door middel van het visum al tegengehouden van het reizen naar een land voordat ze bij de geografische grenzen van het land zijn aangekomen.

Er zijn verschillende redenen dat landen mensen uit bepaalde landen niet willen toelaten. Sommige landen zien bepaalde mensen of reizigers als onbetrouwbaar of onwaardig (Torpey, 2000). Volgens Mau et al. (2015) kunnen landen door middel van een visum mensen weigeren die een gevaar kunnen vormen voor de welvaart, veiligheid of identiteit van een land (Mau et al. 2012, p.49 in Mau et al. 2015).

2.2. Passport Index

Er zijn verschillende bedrijven die indexen maken over de relatie tussen visums en reismogelijkheden.

Zo is er bijvoorbeeld de Henley Passport Index (HPI). Dit is een mondiale rangschikking van landen gebaseerd op de mobiliteitsvrijheid van haar bevolking. De lijst bevat een rangschikking waarin is gefocust op de hoeveelheid landen dat een persoon met dat paspoort kan bezoeken zonder het aanvragen van een visum (maximaal 227 reisbestemmingen).

Een ander voorbeeld van een visum rangschikking is de Passport Index van Arton Capital (Passport Index, 2021). Deze rangschikking is vergelijkbaar met de rangschikking met de Henley Passport Index. Het verschil is dat deze rangschikking uit gaat 199 landen en dus ook 199 reisbestemmingen.

Volgens de verschillende indexen kan er worden geconcludeerd dat paspoorten uit derdewereldlanden weinig waarde hebben en paspoorten uit westerse landen veel waarde hebben. De mobiliteitsongelijkheid van mensen lijkt grotendeels gebaseerd op afkomst. De vraag is in hoeverre een visum wenselijk is als het bijdraagt aan de asymmetrie van de mobiliteit van mensen gebaseerd op afkomst.

De huidige technologische ontwikkelingen zorgt voor toenemend mondiaal contact, toch blijft het visa beleid beperkt tot regels die voortkomen uit de vorige eeuw (Sorenson, 2015).

Het mondiale visumsysteem zorgt voor een asymmetrie van mobiliteitsmogelijkheden op basis van afkomst, wat door Van Houtum de mondiale apartheid van de geopolitiek wordt genoemd. Dit staat haaks met het eerste artikel van de rechten van de mens, waarin staat dat iedereen gelijk wordt geboren. De Verenigde Naties hebben dit recht opgenomen als een van hun hoofddoelen. Het komt er op neer dat landen allemaal waarde hechten aan de mensenrechten, maar het in het geval van visumbeleid het eerste recht van de mens wel schenden.

Het feit dat het land waar je geboren bent je mate van mobiliteit bepaalt laat zien dat landen de rechten van de mens belangrijk vinden, maar visumbeleid een soort uitzondering heeft. Er wordt een soort 'apartheid' in stand gehouden met het bestaan van visumbeleid. Dat zie je ook terug in de woorden die ze voor verschillende migranten gebruiken. Witte, westerse migranten worden veelal 'expats' genoemd, terwijl gekleurde migranten uit armere landen vaak worden aangeduid als 'immigranten' (Samarajiva, 2020). Het systeem is er op gebouwd om het grootste, niet-westerse, deel van de wereldbevolking te benadelen en er zijn geen plannen om dat te veranderen (Kochenov, 2020)

Al met al vormt het geheel van visumdocumenten een visumsysteem dat invloed heeft op de mobiliteit van inwoners van verschillende landen. Paspoort indexen maken de reismogelijkheden per reisdocument inzichtelijk. Uiteindelijk bepaalt je geboorteland in hoeverre je vrij bent om door de wereld te reizen. Om inzicht te krijgen in de mate van mobiliteitsongelijkheid en het ontstaan van deze ongelijkheid is het belangrijk om te kijken naar verschillende soorten visumbeleid. Wat ligt ten grondslag aan dit beleid? En op wat voor manier wordt het vorm gegeven? In het volgende hoofdstuk wordt er dieper ingegaan op het visumbeleid van zes verschillende landen, waarin het ontstaan en de vormgeving van het visumbeleid centraal staan.

3. Het beleid in verschillende landen

In dit hoofdstuk zal het visumbeleid van de verschillende landen uiteengezet worden. Het betreft de Canada, Japan, de Verenigde Arabische Emiraten, Syrië, Afghanistan en de landen binnen de Schengenzone. Hierin wordt per land beschreven hoe het beleid er uit ziet en de (mogelijk) belangrijkste factoren die van invloed zijn op het vormgeven van het visumbeleid. Er zal ook een vergelijking worden gemaakt van de landen waardoor er meer duidelijkheid zal ontstaan tussen de onderlinge verschillen en overeenkomsten betreffende visumbeleid.

3.1. Canada

Het eerste land dat uiteengezet wordt is Canada. Canada is een land in het noorden van Noord-Amerika. Het land grenst in het zuiden aan de Verenigde Staten en telt ruim 37 miljoen inwoners.

Canadezen zijn sympathieker naar immigranten dan veel andere westerse landen. Dit komt omdat er een grote steun is voor een multiculturele benadering als het om integratie gaat. Ter vergelijking, de Europese Unie keert zich tegen een multiculturele benadering jegens integratie (Banting, 2014). Door deze multiculturele benadering is diversiteit genormaliseerd in Canada (Harrel, 2009).

Deze multiculturele benadering zorgt voor een zeldzame situatie waarin Canada wordt gezien als een aanjager op het gebied van diversiteit en een voorbeeld qua social engineering.

Multiculturalisme is al sinds 1971 een officiële beleidsvorm in het land (Wood & Gilbert, 2005).

De Canadese bevolking is al langer ruimdenkend over multiculturalisme. Het hield de bevolking al bezig voor het een belangrijk thema werd op bestuurlijk niveau. Het Canadese beleid is per toeval op deze manier van multiculturalisme uitgekomen (Wood & Gilbert, 2005). De Canadezen streefde initieel naar een bi cultureel en tweetalig beleid, maar etnische minderheden beschouwde dat als het buitensluiten van de rest. Om de minderheden tevreden gehouden is het multiculturele beleid ontstaan (Brotz, 1980).

Uit onderzoeken blijkt dat de Canadese bevolking een positieve houding heeft jegens immigranten. Een ruime meerderheid van de Canadezen vindt dat immigranten een positieve invloed hebben op het land (Canadian Heritage Public Opinion Research, 2006). In Europa ziet minder dan de helft van de bevolking immigranten als een positieve invloed op de samenleving (Berry, 2013).

De multiculturele aard van Canada is desondanks niet goed terug te zien in het visumbeleid van het land. Het immigratiebeleid van Canada is sinds 2012 erg veranderd, met nadelige gevolgen voor veel migranten. Het beleid is meer gericht op economische groei en brengt het multiculturele en immigratie vriendelijke imago van Canada in gevaar (Ali, 2014).

Het immigratiebeleid van Canada is goed uiteengezet in een artikel van Green & Green (1995), waarin een beeld wordt geschetst van het beleid vanaf de Tweede Wereldoorlog tot en met de jaren 90.

Na de Tweede Wereldoorlog lag de focus van het Canadese immigratiebeleid op het land van herkomst van de migranten. Het land van herkomst bepaalde aan hoeveel en welke criteria men moest voldoen om toegelaten te worden tot Canadees grondgebied. Immigranten uit bepaalde voorkeurslanden hadden minder criteria dan immigranten uit niet-voorkeurslanden. De voorkeurslanden waren o.a. de Verenigde Staten, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en landen uit het Britse Commonwealth. In het geval van immigranten uit niet-voorkeurslanden lag de focus op het individuele niveau van educatie van de immigrant (Green & Green, 1995).

In 1950 werd de 'lijst' met voorkeurslanden verruimd. Deze verruiming bestond vooral uit (Zuid-) Europese landen.

In 1967 hervormde de Canadese regering haar immigratiebeleid door de invoering van een (punten) systeem van 3 onderdelen waarmee de immigratie gereguleerd kon worden (Green & Green, 1995).

Het eerste onderdeel was een puntensysteem waarmee de immigranten ingedeeld konden worden. Als men een bepaald aantal punten had behaald kon de immigrant op toegang tot het land rekenen. Factoren als leeftijd, educatie en beroepssector konden punten opleveren. Dit systeem gaf, volgens Green & Green (1995), een duidelijke vorm aan de doelen van het immigratiebeleid. Met behulp van dit systeem kon bijvoorbeeld het tekort aan arbeidskrachten in bepaalde sectoren worden verkleind.

Het tweede onderdeel is de mate van verwantschap in het puntensysteem. Hoe meer men verwant is, hoe meer bonuspunten hij/zij kan verdienen. Ook is er een groep mensen die enkel op basis van verwantschap toegang kunnen verkrijgen tot Canada.

Het derde onderdeel kon Canada het aantal mensen met een bepaalde herkomst reguleren. Hiermee kan de samenstelling van de immigranten worden bepaald en worden veranderd. In dit onderdeel zijn economische factoren belangrijk. Zo is het gemiddelde opleidingsniveau

van het totaal aan immigranten waarschijnlijk lager als er veel mensen uit laaggeschoolde landen naar Canada komen (Green & Green, 1995).

In de jaren 90 wordt er in het immigratiebeleid gebruik gemaakt van ‘admission classes’, wat geen nieuw fenomeen was. Toch is er een verschil met de klassen uit het systeem uit 1967. Migranten worden namelijk op een andere manier verdeeld in deze ‘admission classes’. Ook het puntensysteem is veranderd. De kern van het systeem is nog gelijk aan het systeem van 1967, maar het werd anders uitgevoerd (Green & Green, 1995).

Tegenwoordig wordt er nog steeds gebruik gemaakt van het puntensysteem waar de kern nog gelijk is met het systeem van 1967. Economische factoren en de maatschappelijke opinie zijn een grotere rol gaan spelen in het visumbeleid.

3.2. Japan

Het tweede land dat uiteengezet wordt is Japan. Japan is een eilandstaat ten oosten van het Aziatische continent. Het land telt ruim 125 miljoen inwoners.

De bevolking van Japan is al jaren aan het krimpen en het land is erg aan het vergrijzen, wat tot tekorten op de arbeidsmarkt leidt. Deze trends zijn belangrijk voor het visumbeleid van het land.

In tien jaar tijd is de bevolking van Japan gedaald van ruim 128 miljoen inwoners in 2010 naar ruim 126,2 inwoners (The World Bank, 2019). Deze krimp wordt vooral veroorzaakt door een dalend geboortecijfer. Dit komt door verschillende factoren; er is een sociaal aspect (Jolivet, 1997), zwangerschapskosten zijn erg hoog en de houding van beleidsmakers jegens kinderen en gezondheidszorg zorgt voor een terughoudendheid voor bevolkingsgroei in Japan (Chapple, 2004).

Naast de bevolkingskrimp is er ook sprake van een vergrijzende bevolking in Japan (The World Bank, 2019). Het aandeel van de bevolking dat in de werkende leeftijd zit neemt af en heeft geleid tot een arbeidstekort. Dit tekort is moeilijk landelijk op te lossen, dus de behoefte naar arbeidsmigranten zal stijgen.

In de Japanse samenleving bestaat er een contrast betreffende tijdelijke arbeidsmigranten (Yamanaka, 1993). Er is een groot tekort aan arbeidskrachten in bepaalde sectoren (voornamelijk fysiek werk), maar er bestaat ook een verzet tegen het feit dat tijdelijke arbeidsmigranten vaak permanente inwoners worden (Kondo, Migration and law in Japan, 2015).

Japan heeft een oude traditie van een gesloten aard van haar immigratiebeleid. In 1980 kreeg Japan voor het eerst te maken van een grote groep buitenlandse migranten door de economische groei. Van 1639 tot 1853 en na de Tweede Wereldoorlog was migratie van en naar Japan streng gereguleerd (Kondo, 2001).

De afkeer van de Japanse bevolking jegens immigranten komt ook tot uiting in het Japanse visumbeleid. Het visumbeleid zorgt voor grote onzekerheid betreffende visumduur en zekerheid van werk. Verder bevat het beleid privileges gebaseerd op ras; de bevolking wordt ingedeeld in de groep inheemse Japanners en de Japanse kolonisten die vanaf de 19^e eeuw in Japan wonen (Arudou, 2013). Deze tweedeling heeft invloed op de mogelijkheden betreffende het verkrijgen van een visum.

Volgens Arudou (2013) is Japan een land zonder officieel immigratiebeleid, waarbij er willekeurige keuzes kunnen worden gemaakt betreffende immigranten, behalve als het een inheemse Japanner betreft.

Reden hiervoor is de normalisatie van een vorm van racisme in de samenleving van Japan. Dit racisme kan in combinatie met de vergrijzing en de bevolkingskrimp tot negatieve gevolgen leiden voor het land.

3.3. Verenigde Arabische Emiraten

Het derde land dat uiteengezet wordt zijn de Verenigde Arabische Emiraten. De Verenigde Arabische Emiraten zijn verenigde emiraten in Azië, grenzend aan Oman en Saoedi-Arabië. Het land telt bijna 10 miljoen inwoners.

Ruim 88% van de bevolking van de Verenigde Arabische Emiraten bestaat uit migranten en expats (United Nations, 2020).

Mansour (2015) heeft het immigratiebeleid en de bevolkingssituatie van het land uiteengezet. Het land bestaat sinds 1971 en heeft veel moeite gedaan om arbeidsmigranten aan te trekken. Mede door de olie-industrie is de bevolking snel gegroeid. De Verenigde Arabische Emiraten ontwikkelden zich snel tot een ontwikkelde multiculturele samenleving. De grote bevolkingsgroei zorgde voor een onbalans in de samenleving, waar maatregelen tegen genomen moesten worden.

Een van deze genomen maatregelen is het strenge immigratiebeleid van het land. Het doel van het beleid is om de stroom immigranten te verkleinen, maar het doel wordt vooralsnog niet behaald. Het land heeft in dit geval te maken met een beveiligingsprobleem (Mansour,

2015). Zo vragen bedrijven en particulieren arbeidsvisa aan die zij niet nodig hebben om deze door te kunnen verkopen aan mensen die toegang willen tot het land.

Ook bevat het immigratiebeleid enkele strenge restricties, zoals restricties betreffende gezinshereniging. Een immigrant moet minimaal 3.000 Dirham per maand verdienen om in aanmerking te komen voor gezinshereniging (Mansour, 2015). Veel immigranten verdienen minder en hebben dus geen recht op gezinshereniging. Naast sociale en psychische problemen zorgen deze regels ook voor segregatie tussen migranten en de Arabische bevolking (Zachariah, Prakash, & Rajan, 2003).

Het visumbeleid van de Verenigde Arabische Emiraten wordt vooral gestuurd door behoefte aan economische groei en het reguleren van de populatie.

3.4. Syrië

Het vierde land dat uiteengezet wordt is Syrië. Syrië is een land in Azië, grenzend aan de Middellandse Zee, Turkije, Irak, Jordanië, Libanon en Israël. Het land telt ruim 19 miljoen inwoners en er woedt momenteel een burgeroorlog.

Om Syrisch grondgebied te kunnen betreden hebben mensen uit alle landen, officieel, een visum nodig (Al Arabiya News, 2020). Dit visum moet voor aankomst in Syrië worden aangevraagd bij een Syrische ambassade of consulaat.

Voor het jaar 2014 was de situatie nog anders, toen mochten mensen uit vele Arabische landen zonder visum naar Syrië reizen en mensen uit oud Sovjet landen konden vaak bij aankomst een visum verkrijgen (Al Arabiya News, 2020).

3.5. Afghanistan

Het vijfde land dat uiteengezet wordt is Afghanistan. Afghanistan is een land in Azië, grenzend aan Pakistan, Iran, Turkmenistan, Oezbekistan, Tadzjikistan en China. Het land telt ruim 36 miljoen inwoners.

Om Afghaans grondgebied te kunnen betreden hebben mensen uit alle landen, officieel, een visum nodig. Er bestaat een uitzondering voor mensen die zijn geboren in Afghanistan, waarvan de ouders Afghaans zijn en waarvan een van de ouders in Afghanistan is geboren (Wikipedia, 2021).

Er zijn ook andere mensen die vrijstelling hebben bij het aanvragen van een Afghaans visum, namelijk mensen met een diplomatiek of dienstpaspoort uit China, India (alleen diplomatiek),

Indonesië, Iran, Tadzjikistan en Turkije voor een verblijf van maximaal 30 dagen (The Straits Times, 2015).

Vanaf september 2017 zijn er mogelijkheden betreffende een *visa-on-arrival* op ‘Hamid Karzai International Airport’ voor zakenlui, journalisten, atleten, vliegtuigpersoneel en mensen op doorreis uit landen die geen diplomatieke relaties hebben met Afghanistan.

3.6. De Schengenzone

Als laatste wordt de Schengenzone uiteengezet. De Schengenzone bestaat uit 27 landen die het Verdrag van Schengen hebben ondertekend. Het betreft de landen; België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland, Italië, Portugal, Spanje, Griekenland, Oostenrijk, Denemarken, Finland, IJsland, Noorwegen, Zweden, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Zwitserland en Liechtenstein. Het gebied telt zo'n 400 miljoen inwoners.

In vergelijking met de bovenstaande landen is de Schengenzone een bijzonder geval aangezien het meerdere landen omvat.

De interne grenzen van de Schengenzone staan helemaal open (European Commission, 2021), de externe grenzen zijn daarentegen hard en dicht. Deze situatie wordt in wetenschappelijke literatuur vaak aangeduid als “Fort Europa”.

De Schengenzone gebruikt verschillende middelen om migratie te reguleren.

Allereerst is er in 1990 een akkoord, CISA, gesloten die is opgenomen in de wetten van de Europese Unie over migratie- en grensbeleid. Hieruit is het migratiebeleid van de Europese Unie, dat ingevoerd is in 1999, ontstaan. Dit systeem “het Common European Asylum System” (CEAS) is ontworpen om het wetgevingskader rondom migratie te verstevigen zorgend voor minimum standaarden voor asielzoekers (European Commission, 2017).

Het visumbeleid van de Schengenzone bestaat uit drie hoofdonderdelen. Deze zijn *regulation no 539/2001*, *EU VISA CODE* en *uniform format for the visa sticker*. Deze drie elementen vormen de basis voor het visumbeleid.

In het eerste onderdeel, *regulation no 539/2001*, is bepaald welke landen een visumplicht hebben bij het betreden van de Schengenzone (European Commission, 2021).

In het tweede onderdeel, de *EU VISA CODE*, zorgt ervoor dat er een gemeenschappelijk visum beleid bestaat. Hierin staan alle wettelijke bepalingen en zijn er gemeenschappelijke regels vastgesteld voor de visum procedure (Europa Nu, n.d.).

Het derde onderdeel, de *uniform format for the visa sticker*, is het onderdeel waarin het uiterlijk van het gemeenschappelijke visum is vastgelegd (EUR-Lex, 2008).

Verder heeft de Europese Commissie in 2008 problemen rond het grensbeleid aan het licht gebracht en besproken met het Europese Parlement. Er was behoefte aan een ESTA, oftewel een elektronisch systeem voor reisvergunningen (EUR-Lex, 2008). In 2013 is dit gerealiseerd als onderdeel van het smart border pakket. De Schengenzone gebruikt het Visa Information System om data te kunnen uitwisselen tussen de landen en de visumvrije zone te kunnen waarborgen (European Commission, n.d.). De Schengenzone heeft een visumlijst die wordt gebruikt als criterium bij het aanvragen van een visum (Van Houtum, 2010). Het gezamenlijke visumbeleid zorgt er voor dat de landen in de Schengenzone gemeenschappelijke doelstellingen, zoals het vrije verkeer van personen, kunnen najagen. Dit visumbeleid heeft het doel om de veiligheid en de economie zo veel mogelijk te bevorderen.

3.7. De uiteenzetting van de verschillende soorten visumbeleid

In bovenstaande paragrafen is het visumbeleid van de verschillende landen uiteengezet. Het is hiermee duidelijker geworden op wat voor manier dit beleid is ontstaan en vormgegeven. Wat duidelijk is, is dat de verschillende soorten visumbeleid allemaal een andere insteek hebben. Verder spelen economische, politieke, veiligheids- en demografische aspecten een rol in de vormgeving van het beleid. In het volgende hoofdstuk zullen de paspoorten van de verschillende landen worden vergeleken en zal er worden gezocht naar een algemene verklaring voor de ongelijkheid in de mate van mobiliteit van mensen.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk zal ik aan de hand van cijfers uit de Passport Index van Arton Capital de mate van mobiliteit en de gastvrijheid van de landen uiteenzetten. De Passport Index gaat uit van 199 landen: 193 leden van de Verenigde Naties en de zes territoria Taiwan, Macau, Hong Kong, Kosovo, de Palestijnse gebieden en Vaticaanstad (Passport Index, 2021).

De Henley & Partners Passport Index 2021 bevat andere cijfers omdat het uit gaat van 227 reisbestemmingen. Verder bevat deze index geen cijfers betreffende gastvrijheid. In de loop van het hoofdstuk wordt het belang van de gastvrijheidscijfers voor dit onderzoek duidelijk gemaakt.

Om het geheel te laten kloppen is het belangrijk dat de cijfers betreffende de kracht van een paspoort en de gastvrijheid van dezelfde bron komen, vandaar dat ik de keuze heb gemaakt om gebruik te maken van de Passport Index van Arton Capital.

4.1. Vergelijking

Zoals hierboven genoemd zullen de mate van mobiliteit en de gastvrijheid van de landen worden uiteengezet met behulp van de cijfers van de Passport Index (Passport Index, 2021).

De cijfers van de Schengenzone zullen anders worden weergegeven dan de overige vijf landen. De Schengenzone omvat meerdere landen waarbinnen verschillen bestaan, vandaar dat het zal worden weergegeven als het land binnen de zone met het laagste cijfer tot het land met het hoogste cijfer (dus ‘laagste cijfer’ – ‘hoogste cijfer’).

De ‘Mate van mobiliteit’ in de tabel is de hoeveelheid landen naar waar men visumvrij kan reizen. Het wordt bepaald met behulp van de *Visa Free Score* van een land. Deze *Visa Free Score* bestaat uit het aantal landen waartoe men toegang heeft zonder enige vorm van visumrestricties, een *visa on arrival*, een “eTA” of een *visa waiver on arrival* (Passport Index, 2021).

De ‘gastvrijheid’ is de hoeveelheid landen men accepteert zonder visum. Het gaat hier om het verschaffen van toegang aan mensen zonder enige vorm van visumrestricties, met een *visa on arrival*, een “eTA” of een *visa waiver on arrival*.

Voor dit onderzoek heb ik gekozen om de cijfers uit 2021 en uit 2019 te gebruiken. Op het moment van schrijven (juni 2021) heeft de wereld last van de COVID-19 pandemie. Dit heeft invloed op de mate van mobiliteit van landen en de gastvrijheid; denk aan gesloten grenzen,

reisbeperkingen en dergelijke. Om deze reden zijn ook de cijfers van 2019 in een tabel gezet. Dit zijn de laatste beschikbare cijfers vóór het begin van de COVID-19 pandemie en deze geven waarschijnlijk een beter beeld van de cijfers zoals ze zouden zijn zonder COVID-19.

Land	Mate van mobiliteit in 2021	Gastvrijheid in 2021
Canada	113	0
Japan	130	0
Verenigde Arabische Emiraten	119	79
Syrië	32	14
Afghanistan	30	0
Schengenzone	113-137	41-41

Figuur 1: Tabel 2021, tijdens de COVID-19 pandemie

Land	Mate van mobiliteit in 2019	Gastvrijheid in 2019
Canada	169	51
Japan	171	68
Verenigde Arabische Emiraten	179	77
Syrië	40	14
Afghanistan	35	0
Schengenzone	146-172	93-93

Figuur 2: Tabel 2019, de laatst beschikbare cijfers vóór de COVID-19 pandemie

Als we kijken naar bovenstaande tabellen (figuur 1 en 2) vallen er een paar dingen op. Canada, Japan, de Verenigde Arabische Emiraten en de Schengenzone hebben een hoge mate van mobiliteit ten opzichte van Syrië en Afghanistan. De cijfers betreffende de mate van mobiliteit van Syrië en Afghanistan zijn wel stabiel dan de overige landen als we kijken naar de situatie in 2019 en de huidige cijfers. De gastvrijheidsscore van beide landen zijn momenteel zelfs gelijk aan de situatie in 2019.

Afghanistan scoort in beide jaren op zowel de mate van mobiliteit als de gastvrijheid het laagst. Canada en Japan hebben momenteel ook een gastvrijheidsscore van 0, maar dat is te verklaren door de gesloten grenzen vanwege COVID-19 (Passport Index, 2021). Syrië scoort iets hoger dan Afghanistan op beide factoren.

De “westerse” landen en de Verenigde Arabische Emiraten hebben een hoge mate van mobiliteit, maar de gastvrijheid blijft achter. Het is vooral opvallend in het geval van Canada. Zoals eerder beschreven heeft de Canadese bevolking een positieve houding jegens immigratie, maar de gastvrijheid blijft (kijkend naar 2019) steken achter Japan, de Verenigde Arabische Emiraten en de Schengenzone. In 2019 heeft de Schengenzone een hoge gastvrijheidsscore vergeleken met de andere landen. Japan en de Verenigde Arabische Emiraten scoren gemiddeld.

In de huidige situatie valt het op de Verenigde Arabische Emiraten als enige land in dit onderzoek een hogere gastvrijheid heeft ten opzichte van het jaar 2019. De Schengenzone heeft de gastvrijheidsscore ruim gehalveerd, maar staat daarmee nog ver boven Syrië, Canada, Japan en Afghanistan.

4.2. Wederkerigheid

Zoals in de vorige paragraaf is beschreven scoren Syrië en Afghanistan laag in de mate van mobiliteit, maar ook in de gastvrijheid. De overige landen scoren juist hoog in de mate van mobiliteit, maar hooguit gemiddeld in gastvrijheid.

Het gaat hier om *reciprocity*, oftewel wederkerigheid; een belangrijk begrip in het internationale visum systeem (Hakyemez, 2014). Een voorbeeld om te laten zien hoe belangrijk het is: de Verenigde Staten van Amerika kunnen visumvrij inreizen (juridisch) alleen toestaan als het wederkerig is, dus als inwoners van de VS ook visumvrij toegang hebben tot het betreffende land (Hakyemez, 2014). De Europese Unie werkt vanuit een soortgelijke gedachte. In de praktijk werkt deze wederkerigheid vaak maar één kant op. Inwoners van de VS en de Europese Unie kunnen visumvrij reizen naar vele landen die zelf geen visumvrije toegang krijgen tot de VS en de Europese Unie (Hakyemez, 2014). Dit is een goed voorbeeld van de bestaande ongelijkheid tussen landen en mensen. Door dit gebrek aan echte wederkerigheid ontstaat er een soort hiërarchie tussen landen.

Om de mate van “hiërarchie” tussen landen te meten kan er gebruik gemaakt worden van de wederkerigheidsscore. Deze score kan worden bepaald door de gastvrijheidsscore af te

trekken van de mate van mobiliteit. In dit geval, met 199 landen, is de hoogst haalbare score 199 en de laagste score -199. Een score van nul geeft perfecte wederkerigheid aan.

Land	Mate van mobiliteit in 2021	Gastvrijheid in 2021	Wederkerigheid
Canada	113	0	113
Japan	130	0	130
Verenigde Arabische Emiraten	119	79	40
Syrië	32	14	18
Afghanistan	30	0	30
Schengenzone	113-137	41-41	72-96

Figuur 3: Tabel juni 2021, tijdens de COVID-19 pandemie

Land	Mate van mobiliteit in 2019	Gastvrijheid in 2019	Wederkerigheid
Canada	169	51	118
Japan	171	68	103
Verenigde Arabische Emiraten	179	77	102
Syrië	40	14	26
Afghanistan	35	0	35
Schengenzone	146-172	93-93	53-79

Figuur 4: Tabel 2019, de laatst beschikbare cijfers vóór de COVID-19 pandemie

Kijkend naar bovenstaande tabel (figuur 3) staat Japan in de huidige situatie bovenaan de hiërarchie, gevolgd door Canada, de Schengenzone, de Verenigde Arabische Emiraten, Afghanistan en Syrië. In 2019 (figuur 4) was de volgorde als volgt: Canada, Japan, de Verenigde Arabische Emiraten, de Schengenzone, Afghanistan en Syrië.

Wat hier opvalt is dat de rijke landen hoger staan dan de armere landen. Rijke landen hebben voordeel van de hoge mate van mobiliteit, maar scoren hooguit middelmatig op gastvrijheid. Afghanistan heeft de laagste gastvrijheidsscore, namelijk 0, maar daardoor kan de wederkerigheidsscore van Afghanistan ook nooit negatief zijn.

4.3. Oorzaken van de asymmetrie

Zoals in de vorige paragrafen is uiteengezet, zijn er grote verschillen tussen de mate van mobiliteit van landen en de gastvrijheid. Een deel van de oorzaak van de bestaande asymmetrie is te herleiden naar de manier waarop de verschillende soorten visumbeleid zijn ontstaan en vormgegeven, zoals te lezen is in hoofdstuk 3. Dit is in ieder onderzocht land anders en er kan dus niet gemakkelijk een gemeenschappelijke oorzaak worden gevonden. Dit is echter geen reden om niet te proberen om naar het grotere geheel te kijken. Al het verschillende visumbeleid vormt samen het internationale visumsysteem waarmee de mate van mobiliteit van mensen wordt bepaald. Het verschillende visumbeleid is wel los van elkaar ontstaan en ontwikkeld, maar het is uiteindelijk allemaal sterk met elkaar verbonden. Vandaar dat er een globale kijk op visumbeleid nodig is om de oorzaken van de mobiliteitsongelijkheid te kunnen verklaren.

4.3.1. De algemene verklaring

Whyte (2008) heeft een artikel geschreven waarin hij stelt dat inwoners van rijke, westerse landen vaker toegang hebben tot visumvrij reizen dan inwoners uit arme, niet-democratische en moslim landen. Dit komt door verschillende redenen. Er wordt gelet op de politieke verhoudingen tussen landen, op economisch voordeel, op veiligheidsoverwegingen en op lidmaatschap van bepaalde internationale organisaties (Whyte, 2008).

Whyte (2008) stelt dat visumbeleid vanwege verschillende redenen is vormgegeven hoe het is. Als je naar voorgaande hoofdstukken kijkt lijkt het er wel op dat de verschillende soorten beleid een gemeenschappelijke factor hebben, namelijk de belangen van het eigen land. Zowel nationaal als internationaal. Het is echter niet duidelijk welke belangen het belangrijkste zijn voor het vormen van verschillende soorten visumbeleid.

Luedtke, Byrd & Alexander (2010) hebben net als Whyte een onderzoek gedaan naar de verschillen in toegang tot visumvrij reizen. Ze zien het visumvrije reizen tot indicator van globale en nationale invloed. Ze gaan verder dan Whyte als het gaat om de redenen voor verschil in toegang tot visumvrij reizen. Ze zien terrorisme, de geografische locatie, koloniaal verleden, scholing, gezondheid, handel en geweld ook als belangrijke factoren (Luedtke, Byrd, & Alexander, 2010). Ze concluderen in hun onderzoek dat het visumsysteem op veel meer is berust dan enkel de economische verhoudingen tussen landen. Wat ook in dit onderzoek naar voren komt is dat westerse, rijke landen meer toegang hebben in visumvrij reizen dan armere, niet-westerse landen.

Verschillende soorten visumbeleid zijn op verschillende manieren ontstaan. Ook zijn er verschillende factoren die van invloed zijn op de vormgeving van het visumbeleid. Hierdoor zijn er grote verschillen in de mate van mobiliteit van mensen en is het moeilijk om tot een algemene verklaring te komen.

4.3.2. De asymmetrie in de mate van mobiliteit

Het is niet gemakkelijk om een evenwicht te vinden betreffende mobiliteit en visumbeleid. Enerzijds willen landen de mobiliteit vergoten en daarmee de bijbehorende economische en politieke voordelen genieten. Anderzijds willen landen reguleren wie toegang heeft tot het land uit veiligheidsoverwegingen (Neumayer, 2006). De zoektocht naar het evenwicht tussen de twee aspecten kan deels een verklaring geven voor visumbeleid en de daarmee gepaarde mobiliteitsongelijkheid, maar het kan niet alles verklaren.

Een volledige verklaring voor de mobiliteitsongelijkheid kan waarschijnlijk ook nooit precies worden geformuleerd. Het is een ingewikkelde ontwikkeling waarbij er in ieder land verschillende factoren zijn voor het ontstaan van het beleid. Het visumbeleid en globale machtsverhoudingen zorgen er voor dat de mobiliteitsongelijkheid bestaat en in stand wordt gehouden.

4.3.3. Het verkleinen van de asymmetrie

De Schengenzone heeft een visumbeleid die bijdraagt aan de mate van mobiliteitsongelijkheid in de wereld (Wang, 2004).

Hoewel deze Europese landen uitgaan van wederkerigheid in het visumbeleid, werkt dit in de meeste gevallen maar één kant op.

Hoewel het verdrag van Schengen enerzijds internationale mobiliteit bevordert, lijkt het er op dat anderzijds deze toename van mobiliteit van inwoners van de Schengenzone leidt tot een afname van de mobiliteit voor anderen. Dit komt omdat het verdrag de mobiliteit binnen de Schengenzone bevordert, maar met deze toegenomen mobiliteit is het moeilijker geworden om de Schengenzone in te reizen.

Het verdrag van Schengen verdeelt de wereldbevolking in vier groepen. Allereerst de inwoners van de Schengenlanden. Als tweede de inwoners van landen die vrij naar de Schengenzone kunnen reizen. Als derde inwoners van landen die een Schengenvisum kunnen aanvragen. En als vierde en laatste de inwoners van landen die geen Schengenvisum kunnen aanvragen. In deze vierde groep kunnen mensen dus geen Schengenvisum aanvragen, maar

moeten ze voor de afzonderlijke landen een visum aanvragen. Als ze naar meerdere landen binnen de Schengenzone willen reizen moeten ze dus meerdere visa aanvragen.

De groep waarin een bepaald land zit verschilt per Schengenland. Het verdrag van Schengen heeft in ieder geval geleid tot een hiërarchie van mensen die worden bestempeld als “te vertrouwen of gewenst” of “onbetrouwbaar of ongewenst” (Bhavnani, 1993). Vandaar er wordt gezegd dat het Verdrag van Schengen bijdraagt aan “Fort Europa”, waarin de nieuwe grenzen worden beschermd door nieuwe vormen van uitsluiting (Stolcke, 1995).

Het visumsysteem laat zien dat landen de toename van mobiliteit alleen beschikbaar is voor een bevoorrechte groep mensen uit westerse en rijke landen. Het overige deel van de wereldbevolking heeft de pech dat ze niet in deze bevoorrechte landen geboren zijn en ervaren dus geen mobiliteitstoename. Sommige landen ervaren zelfs een afname van de mobiliteit waardoor de ongelijkheid groeit.

Kumar (2000) heeft gezegd dat verschillende paspoorten verschillende betekenissen hebben. “Voor mensen uit welvarende landen wordt het paspoort gebruikt voor vakanties, reizen en zaken. Voor minder welvarende landen is het paspoort noodzakelijk om werk te kunnen vinden in welvarende, westerse landen.”

Het komt er op neer dat mensen minder mobiel zijn dan geld of goederen. Mensen zijn afhankelijk van hun nationaliteit met de bijbehorende paspoorten en visums; dit is waarom mensen uit westerse en rijke landen gemakkelijk kunnen reizen en het overige, grootste deel van de wereldbevolking als het ware gevangen zit in hun eigen land “*Trapped by the lottery of birth*” (Hirst & Thompson, 1999).

Om de mobiliteitsongelijkheid te verkleinen zou de Europese Unie de mensen die Schengenzone willen betreden, door middel van een visum, gelijk kunnen behandelen. Deze mensen zouden dan allemaal een aanvraag kunnen doen voor een visum die hen toelaat tot de gehele Schengenzone in plaats van het doen van aanvragen voor afzonderlijke landen binnen de zone.

Verder zouden ze ervoor kunnen zorgen dat de wederkerigheid, die ze zelf eisen, twee kanten op laten werken in plaats van één kant op.

Er zijn ook radicalere opties mogelijk. De Europese Unie zou kunnen stoppen met het bestempelen van mensen met bepaalde nationaliteiten als ‘ongewenst’. Het is niet eerlijk en

moeilijk te rechtvaardigen dat mensen enkel vanwege hun nationaliteit ongewenst zijn. Er wordt gezegd dat mensen met verschillende nationaliteiten “Seperate but equal” zijn (Kochenov, 2020), maar als dat echt het geval was zouden er niet zulke grote verschillen in mobiliteit bestaan. Het zou ook een optie kunnen zijn voor de Europese Unie om zachte buitengrenzen te realiseren in plaats van de harde buitengrenzen die de EU momenteel heeft. Dit zal handel en reizen gemakkelijker maken, waardoor de mobiliteitsongelijkheid af zal nemen.

Maar zoals Yeung (1998) zegt: een wereld zonder grenzen is meer een mythe dan realiteit. Landen willen kunnen reguleren wat en wie het land in en uit gaat en het lijkt er op dat ze dat niet snel gaan veranderen.

5. Conclusie en aanbevelingen

5.1. Conclusie

Zoals we in de inleiding van dit onderzoek hebben kunnen lezen, bestaan er grote verschillen tussen de mate van mobiliteit tussen inwoners van verschillende landen. Deze ongelijkheid wordt veroorzaakt door het internationale systeem van visums. Mensen uit rijke, westerse landen hebben een grotere mate van mobiliteit dan mensen uit armere, niet-welvarende landen. Het is echter niet helemaal duidelijk hoe deze ongelijkheid is ontstaan en wat het in stand houdt. Vandaar dat ik de volgende vraag heb geformuleerd:

In hoeverre bestaat er een asymmetrie in de verdeling van mobiliteit tussen mensen met verschillende nationaliteiten, en wat kan er door de Europese Unie worden gedaan om deze mobiliteitsongelijkheid te verkleinen?

Met dit onderzoek heb ik een poging gedaan om een duidelijker beeld te scheppen van de asymmetrie betreffende mobiliteit veroorzaakt door visumbeleid. Om tot een antwoord op de hoofdvraag te komen heb ik het visumbeleid van zes verschillende landen uiteengezet en met elkaar vergeleken.

Om te kunnen onderzoeken hoe de verschillende soorten visumbeleid zijn ontstaan was het belangrijk om te beginnen met het uiteenzetten van het visumdocument. Het paspoort is een relatief nieuw document en om beter te kunnen controleren en vastleggen wie een land in komt werden visumbeperkingen ingevoerd. Naast het reguleren van de mobiliteit van mensen heeft het visum ook potentie om de economie van landen te beïnvloeden.

Het visumvrije reizen is in de laatste 40 jaar sterk toegenomen, maar de verschillen tussen landen zijn groot en nemen toe. Mensen uit het globale noorden kennen daarmee een veel grotere mate van mobiliteit dan mensen uit het globale zuiden.

Om een inzicht te krijgen in de relatie tussen visums en reismogelijkheden kan er gebruik gemaakt worden van indexen. Zo hebben Henley & Partners en Arton Capital een Passport Index. In mijn onderzoek is er vooral gebruik gemaakt van de Passport index van Arton Capital. Volgens de verschillende indexen kan er worden geconcludeerd dat paspoorten uit derdewereldlanden weinig waarde hebben en paspoorten uit westerse landen veel waarde hebben. De mobiliteitsongelijkheid van mensen lijkt grotendeels gebaseerd op afkomst.

Het feit dat het land waar je geboren bent je mate van mobiliteit bepaalt laat zien dat landen de rechten van de mens belangrijk vinden, maar visumbeleid een soort uitzondering heeft. Er

wordt een soort ‘apartheid’ in stand gehouden met het bestaan van visumbeleid. Om inzicht te krijgen in het effect van visumbeleid op de mate van mobiliteit van mensen is er een vergelijking gemaakt tussen de landen Canada, Japan, de Verenigde Arabische Emiraten, Syrië, Afghanistan en de Schengenzone.

Het visumbeleid van Canada heeft vorm gekregen door economische overwegingen en de publieke opinie. Japan heeft een visumbeleid die is vormgegeven door vergrijzing en bevolkingskrimp. Het beleid van de Verenigde Arabische Emiraten wordt vooral bepaald door een behoefte aan economische groei en het reguleren van de bevolking. Syrië en Afghanistan hebben een streng visum beleid en het is me helaas niet duidelijk geworden waarom het beleid zo streng is. Afghanistan heeft wel mogelijkheden betreffende een *visa-on-arrival*. De Europese Unie heeft een beleid die vooral is vormgegeven door de onderlinge samenwerking tussen de Schengen landen. Door deze focus op samenwerking is het anders vormgegeven en ontstaan dan het beleid in de andere landen. Er kan wel worden gesteld dat het bevorderen van de economie ook invloed heeft op de vormgeving van het Schengen beleid.

Het visumbeleid is in ieder onderzocht land anders en er kan dus niet gemakkelijk een gemeenschappelijke oorzaak worden gevonden voor de mobiliteitsongelijkheid. Maar als al het beleid goed wordt onderzocht lijkt het er wel op dat de verschillende soorten beleid een gemeenschappelijke factor hebben, namelijk het bevorderen van de belangen van het eigen land. Zowel nationaal als internationaal.

In de vergelijking vielen een aantal dingen op. Canada, Japan, de Verenigde Arabische Emiraten en de Schengenzone hebben een hoge mate van mobiliteit ten opzichte van Syrië en Afghanistan. De cijfers betreffende de mate van mobiliteit van Syrië en Afghanistan zijn wel stabiel dan de overige landen als we kijken naar de situatie in 2019 en de huidige cijfers. De “westerse” landen en de Verenigde Arabische Emiraten hebben een hoge mate van mobiliteit, maar de gastvrijheid blijft achter.

Na de vergelijking ben ik dieper ingegaan op de wederkerigheid van het visum. Door een score te geven aan de wederkerigheid kan men inzicht krijgen in de bestaande ongelijkheid tussen landen en mensen. Wat hier opvalt is dat de rijke landen hoger staan dan de armere landen. Rijke landen hebben voordeel van de hoge mate van mobiliteit en staan daarmee hoger in de mobiliteitshiërarchie.

De Schengenzone draagt met haar moeilijk te doorbreken buitengrenzen bij aan de mobiliteitsongelijkheid in de wereld.

Om de mobiliteitsongelijkheid te verkleinen zou de Europese Unie de mensen die Schengenzone willen betreden allemaal een aanvraag kunnen laten doen voor een visum die hen toelaat tot de gehele Schengenzone in plaats van het doen van aanvragen voor afzonderlijke landen binnen de zone. Verder zouden ze ervoor kunnen zorgen dat de wederkerigheid, die ze zelf eisen, twee kanten op laten werken in plaats van één kant op.

De Europese Unie kan ook een radicalere optie kiezen, namelijk stoppen met het beoordelen van mensen op grond van nationaliteit bij het aanvragen van een visum.

Kortom, er is sprake van een grote ongelijkheid betreffende de mobiliteit van mensen. Een volledige verklaring voor de mobiliteitsongelijkheid kan echter niet precies worden geformuleerd. Het is een ingewikkelde ontwikkeling waarbij er in ieder land verschillende factoren zijn voor het ontstaan van het beleid. Het visumbeleid zorgt er voor dat de mobiliteitsongelijkheid bestaat en in stand wordt gehouden. Het lijkt er op dat landen beleid opstellen om hun eigen belangen te bevorderen en daarmee lijkt het niet waarschijnlijk dat de Europese Unie de ongelijkheid zal proberen te verkleinen door middel van haar visumbeleid. Bepaalde aanpassingen zouden de mobiliteitsongelijkheid wel kunnen verkleinen.

5.2. Aanbevelingen

In voorliggend onderzoek is het visumbeleid van Canada, Japan, de Verenigde Arabische Emiraten, Syrië, Afghanistan en de Schengenzone uiteengezet en vergeleken. Hieruit kon worden geconcludeerd dat er een grote mobiliteitsongelijkheid bestaat. Een precieze verklaring voor deze ongelijkheid kan vooralsnog niet worden gegeven. Ieder land heeft ander visumbeleid dat door verschillende factoren wordt beïnvloed. Een gemeenschappelijke factor die ten grondslag ligt van het meeste visumbeleid is het bevorderen van de eigen belangen.

Om een beter en globaler beeld te krijgen van de verschillende soorten visumbeleid in de wereld is er meer onderzoek nodig naar verschillende soorten visumbeleid. Hoe meer soorten visumbeleid er zijn onderzocht, hoe meer inzicht er verkregen kan worden in de mondiale mobiliteitsongelijkheid die door het beleid wordt veroorzaakt.

Tijdens het onderzoeken van de landen Syrië en Afghanistan was het lastig om tot details van het beleid te komen vanwege een gebrek aan bronnen in het Engels of Nederlands. Het zou

erg helpen als visumbeleid van alle landen beschikbaar is in het Engels, Duits, Frans of Spaans zodat het door een grotere groep mensen gelezen kan worden.

Verder is er meer onderzoek nodig naar machtsverhoudingen tussen landen onderling. Het lijkt er op dat mondiale machtsverhoudingen effect hebben op visumbeleid, dus nader onderzoek zou een goede verklaring kunnen geven voor de manier waarop visumbeleid wordt gevormd.

Als laatste zou het zinvol zijn als er meer onderzoek kan worden gedaan naar de manier waarop mobiliteitsverschillen verkleind kunnen worden. Dit is erg moeilijk om te onderzoeken maar het zou een grote bijdrage kunnen leveren aan het inzichtelijk maken en verkleinen van de bestaande mobiliteitsongelijkheid.

6. Reflectie

In dit hoofdstuk reflecteer ik op mijn onderzoeksproces.

Het onderzoek kwam wat stroef op gang omdat ik niet precies wist welke kant ik op wilde met dit onderzoek. Het leek me het beste om het engszins breed te houden door een vergelijking te maken van het visumbeleid van verschillende landen. Ik begon met het lezen van literatuur en ik kwam er al snel achter dat visumbeleid een onderwerp is waar je je in kan verliezen. Het was soms erg moeilijk om het overzicht te bewaren. Toen ik mezelf steeds verder verloor in het web van visumbeleid besloot ik maar gewoon te schrijven en dat ging verrassend goed.

Ik ben snel geneigd om lekker door te willen typen en heb dan geen zin om de bronnen meteen toe te voegen. Dit ga ik in de toekomst anders aanpakken omdat het geen leuk klusje is om tientallen bronnen toe te voegen aan een stuk tekst dat al geschreven is.

Tijdens het schrijven van het resultaten hoofdstuk begon alles op zijn plek te vallen. Het was erg leuk om de cijfers uit de indexen te halen en alles naast elkaar te leggen. Tijdens het schrijven van deze resultaten werd me ook opeens duidelijk wat ik in eerdere hoofdstukken over het hoofd had gezien en waar ik nog wat moest aanvullen.

Als laatste was het erg interessant om me zo te verdiepen op een onderwerp. Ik wist altijd al wel dat er een mobiliteitsongelijkheid bestond, maar ik had geen idee dat het verschil zo groot was. Hoewel ik geen liefhebber ben van het doen van onderzoek viel het me uiteindelijk reuze mee. Het was erg leuk om me zo te verdiepen op visumbeleid en mobiliteitsverschillen.

7. Bibliografie

- Al Arabiya News. (2020, mei 20). *Syria issues law imposing visas on its visitors*. Opgehaald van Al Arabiya News: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2014/03/12/Syria-issues-law-imposing-visas-on-its-visitors->
- Ali, L. A. (2014). Welcome to Canada? A Critical Review and Assessment of Canada's Fast-Changing Immigration Policies (Vol. 6). *RCIS Working Paper*.
- Amnesty International. (2014). *THE HUMAN COST OF FORTRESS EUROPE*. Opgehaald van reliefweb.int: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/EUR%20050012014_%20Fortress%20Europe_complete_web.pdf
- Arudou, D. (2013). Embedded Racism in Japanese migration policies: Analyzing Japan's 'revolving door' work visa regimes under Critical Race Theory. *Journal of Asia Pacific Studies*, 3(1).
- Banting, K. (2014). Transatlantic convergence? The archaeology of immigrant integration in Canada and Europe. *International Journal*, 69(1), 66-84.
- Berry, J. W. (2013). Research on multiculturalism in Canada. *International Journal of Intercultural Relations*, 37(6), 663-675.
- Bhavnani, K.-k. (1993). Towards a multicultural Europe?: 'Race', nation and identity in 1992 and beyond. *Feminist Review*, 45, 30-45.
- Brotz, H. (1980). Multiculturalism in Canada: A muddle. *Canadian Public Policy/Analyse de Politiques*, 41-46.
- Canadian Heritage Public Opinion Research. (2006). *Multiculturalism and diversity: An overview of recent public opinion research*. Ottawa: PHC.
- Castañeda, H. (2017). Migration is part of the human experience but is far from natural. *Nature Human Behaviour* 1, 0147.
- Chapple, J. (2004). The dilemma posed by Japan's population decline. *Electronic journal of contemporary Japanese studies*.
- College voor de Rechten van de Mens. (z.d.). *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*. Opgeroepen op Februari 21, 2021, van mensenrechten.nl: <https://mensenrechten.nl/nl/universele-verklaring-van-de-rechten-van-de-mens>
- Den Heijer, M. (2018). Visas and Non-discrimination. *European Journal of Migration and Law*, 20(4), 470-489.
- Dicken, P. (2004). Geographers and 'globalization': (yet) another missed boat? *ransactions of the Institute of British Geographers*, 29, 5-26.
- EUR-Lex. (2008, februari 13). *De volgende stappen in het grensbeheer in de Europese Unie*. Opgehaald van eur-lex.europa.eu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:114580&from=NL>

- Europa Nu. (n.d.). *Schengen- en Visabeleid*. Opgehaald van europa-nu.nl: http://www.europa-nu.nl/id/vh1alz099lwi/schengen_en_visabeleid
- European Commission. (2021, juni 02). *Schengen Area*. Opgehaald van ec.europa.eu: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen_en
- European Commission. (2021, juni 01). *Visa Policy*. Opgehaald van ec.europa.eu: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy_en
- European Commission. (n.d.). *Visa Information System*. Opgehaald van ec.europa.eu: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/e-library/docs/vis_factsheet/visa_information_system_factsheet_disclaimer_ec_lr_en.pdf
- Green, A. G., & Green, D. A. (1995). Canadian immigration policy: The effectiveness of the point system and other instruments. *Canadian Journal of Economics*, 1006-1041.
- Hakymez, V. (2014). The Visa System in International Relations: Patterns of Hierarchy, Reciprocity and Regionalization. *CISD Yearbook of Global Studies 1(1)*, 2-38.
- Harrel, A. (2009). Minority-majority relations in Canada: The rights regime and the adoption of multicultural values. *Canadian Political Science Association Annual Meeting, Ottawa ON*.
- Henley & Partners. (2020). *Henley Passport Index and Global Mobility Report*. Opgehaald van [henleypassportindex.com](https://www.henleypassportindex.com): https://www.henleypassportindex.com/assets/2020/Q1/2020%20HPI%20and%20Global%20Mobility%20Report_200107.pdf
- Hirst, P., & Thompson, G. (1999). *Globalisation in Question – The International Economy and the Possibilities of Governance*. Cambridge: Second Edition Polity.
- Jolivet, M. (1997). *Japan the Childless Society?* New York: Routledge.
- Kochenov, D. (2020). Ending the Passport Apartheid. The Alternative to Citizenship is No Citizenship—a Reply. *International Journal of Constitutional Law I·CON*, 18(4).
- Kondo, A. (2001). Citizenship rights for aliens in Japan. *Citizenship in a Global World*, 8-30.
- Kondo, A. (2015). Migration and law in Japan. *Asia & the Pacific Policy Studies*, 2(1), 155-168.
- Kumar, A. (2000). *Passport photos*. University of California Press: Berkely.
- Leudtke, A., Byrd, D. G., & Alexander, K. P. (2010). The politics of visas. *The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations*, 11 .
- Lucassen, L. (2001). A many-headed monster: The evolution of the passport system in the . *Documenting individual identity: The development of state practices in the modern world*, 235-255.
- Mansour, A. M. (2015). Population Imbalance and Immigration as a Public Policy Problem in the United Arab Emirates. *Adjusting to a World in Motion: Trends in Global Migration and Migration Policy*, 308.

- Masango, M. J. (2014). An economic system that crushes the poor. *HTS Theological Studies*, 70(1), 01-05.
- Mau, S., Gülzau, F., Laube, L., & Zaun, N. (2015). The Global Mobility Divide: How Visa Policies Have Evolved over Time. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41(8), 1192-1213.
- Neumayer, E. (2006). Unequal access to foreign spaces: how states use visa restrictions to regulate mobility in a globalized world. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 31(1), 72-84.
- Nuemayer, E. (2010). Visa restrictions and bilateral travel. *Professional geographer*, 62 (2)., 171-181.
- Passport Index. (2021). *About*. Opgehaald van [passportindex.org](https://www.passportindex.org/about.php): <https://www.passportindex.org/about.php>
- Passport Index. (2021). *Compare destinations*. Opgehaald van [passportindex.org](https://www.passportindex.org/comparebyDestination.php): <https://www.passportindex.org/comparebyDestination.php>
- Passport Index. (2021). *Explore the world of passports*. Opgehaald van [passportindex.org](https://www.passportindex.org/): <https://www.passportindex.org/>
- Passport Index. (2021). *Global Passport Power Rank*. Opgehaald van [passportindex.org](https://www.passportindex.org/byRank.php): <https://www.passportindex.org/byRank.php>
- Perkmann, M., & Sum, N.-L. (2002). Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions: Scales, Discourses and Governance. *Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions*, 3-21.
- Rijksoverheid. (z.d.). *Welke landen zijn Schengenlanden?* Opgeroepen op februari 24, 2021, van [rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/europese-unie/vraag-en-antwoord/welke-landen-zijn-schengenlanden): <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/europese-unie/vraag-en-antwoord/welke-landen-zijn-schengenlanden>
- Salter, M. (2004). Passports, Mobility and Security: How smart can the border be? *International Studies Perspectives* (5), 71-91.
- Salter, M. (2006). The Global Visa Regime and the Political Technologies of the International Self: Borders, Bodies, Biopolitics. *Alternatives*, 31, 167-189.
- Samarajiva, I. (2020, januari 07). *The Unbearable Whiteness Of Tourism*. Opgehaald van [indi.ca](https://indica.medium.com/the-unbearable-whiteness-of-tourism-c6ea653b32dc): <https://indica.medium.com/the-unbearable-whiteness-of-tourism-c6ea653b32dc>
- Sorenson, A. (2015, januari 30). *Is it time for a global passport?* Opgehaald van World economic forum: <https://www.weforum.org/agenda/2015/01/is-it-time-for-a-global-passport>
- Stolcke, V. (1995). *Talking culture: New boundaries, new rhetorics of exclusion in Europe*. *Current Anthropology*, 36(1): 1-24.
- The Straits Times. (2015, februari 12). *Afghanistan to issue visas on arrival to cut red tape, boost business*. Opgehaald van The Straits Times: <https://www.straitstimes.com/asia/south-asia/afghanistan-to-issue-visas-on-arrival-to-cut-red-tape-boost-business>
- The World Bank. (2019). *Population ages 65 and above (% of total)*. Opgehaald van data.worldbank.org:

- <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.65UP.TO.ZS?end=2015&locations=JP&start=1960&vie>
- The World Bank. (2019). *Population, total*. Opgehaald van data.worldbank.org: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?end=2019&locations=JP&start=1960&view=cha>
- Torpey, J. (2000). *The invention of the passport. Surveillance, Citizenship and State*. Opgehaald van <http://assets.cambridge.org/ru.idm.oclc.org/9780521632492/sample/9780521632492ws.pdf>
- United Nations. (2020). *United Arab Emirates*. Opgehaald van data.un.org: <http://data.un.org/en/iso/ae.html>
- Van Houtum, H. (2010). Human blacklisting: the global apartheid of the EU's external border regime. *Environment and Planning D: Society and Space*, 28(6), 957-976.
- Van Houtum, H. (2010). Human Blacklisting: The Global Apartheid of the EU's External Border Regime. *Environment and Planning D: Society and Space*, 28(6), 957-976.
- Van Houtum, H., & Bueno Lacy, R. (2020). The Autoimmunity of the EU's Deadly B/ordering Regime; Overcoming its Paradoxical Paper, Iron and Camp Borders. *Geopolitics*, 25(3), 706-733.
- Van Houtum, H., & Van Uden, A. (2021, februari 22). *The birth of the paper prison. The global inequality trap of visa border*. Opgehaald van https://henkvanhoutum.nl/wp-content/uploads/2021/02/2021-Rethinking-biopolitics-pagina-20-23_pages.pdf
- Verschuren, P., & Doorewaard, H. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek*. Den Haag: Lemma.
- Wang, H.-I. (2004). Regulating Transnational Flows of People: An Institutional Analysis of Passports and Visas as a Regime of Mobility. *Identities*, 11:3, 351-376.
- Whyte, B. (2008). Visa-free travel privileges: An exploratory geographical analysis. *Tourism Geographies*, 10(2), 128-149.
- Wikipedia. (2021, juni). *Visa policy of Afghanistan*. Opgehaald van en.wikipedia.org: https://en.wikipedia.org/wiki/Visa_policy_of_Afghanistan
- Wood, P. K., & Gilbert, L. (2005). Multiculturalism in Canada: Accidental discourse, alternative vision, urban practice. *International journal of urban and regional research*, 29(3), 679-691.
- Yamanaka, K. (1993). New Immigration Policy and Unskilled Foreign Workers in Japan. *Pacific Affairs*, 66(1), 72-90.
- Yeung, H. W. (1998). Capital, state and space: contesting the borderless world. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 23, 291-309.
- Zachariah, K. C., Prakash, B. A., & Rajan, S. I. (2003). The impact of immigration policy on Indian contract migrants: the case of the United Arab Emirates. *International Migration*, 41(4), 161-172.

